

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวม (TFPG) ของภาคอุตสาหกรรมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2522-2534 โดยใช้วิธีการศึกษาแบบ Growth Accounting Approach ภายใต้ข้อสมมุติว่าฟังก์ชันการผลิตมีลักษณะ Well-behaved รวมทั้งปัจจัยการผลิตทุกชนิดสามารถทดแทนกันได้ในการผลิต ซึ่งในการศึกษานี้ได้กำหนดปัจจัยการผลิตไว้ 3 ประเภทได้แก่ แรงงาน ทุน และปัจจัยการผลิตชั้นกลาง

ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวม (TFPG) ของภาคอุตสาหกรรมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2522-2534 มีค่าเพียงร้อยละ 0.31 หรืออัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพการผลิตโดยรวมเพียงร้อยละ 3.29 เท่านั้น ส่วนที่เหลือร้อยละ 96.71 เป็นผลมาจากการใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยการผลิตชั้นกลางและปัจจัยทุน อย่างไรก็ตามในช่วงหลังของการศึกษา (พ.ศ. 2529-2534) ภาคอุตสาหกรรมไทยมีผลิตภาพการผลิตโดยรวมสูงกว่าช่วงแรกของการศึกษาคือมีค่าร้อยละ 1.11 หรือมีส่วนต่อการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงร้อยละ 7.18 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2522-2527 และ 2527-2529 ที่มีค่าเพียงร้อยละ 0.08 และ -1.29 หรือมีส่วนต่อการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงร้อยละ 1.25 และ -54.20 ตามลำดับ โดยอุตสาหกรรมส่งออกเป็นอุตสาหกรรมที่มีผลิตภาพการผลิตสูงที่สุด

เป็นที่น่าสังเกตว่าในระยะแรก (พ.ศ. 2529-2534) อุตสาหกรรมที่มีผลิตภาพการผลิตโดยรวมสูงมักเป็นอุตสาหกรรมที่แข่งขันกับการนำเข้า (Import-Competing Industry) ซึ่งมีค่า TFPG โดยเฉลี่ยสูงประมาณร้อยละ 0.23 โดยมีสัดส่วนต่อการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงร้อยละ 2.77 ขณะที่อุตสาหกรรมส่งออกในช่วงนั้นมีค่า TFPG เพียงร้อยละ 0.11 และมีสัดส่วนต่อการเจริญเติบโตของผลผลิตร้อยละ 1.58 เท่านั้น แต่ในระยะเวลาต่อมาอุตสาหกรรมส่งออก (Exporting Industry) กลับมีผลิตภาพการผลิตโดยรวมเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมที่แข่งขันกับการนำเข้า กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2529-2534 อุตสาหกรรมส่งออกมีค่า TFPG สูงถึงร้อยละ 1.36 หรือคิดเป็นสัดส่วนต่ออัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงร้อยละ

9.53 ส่วนอุตสาหกรรมที่แข่งขันกับการนำเข้ามีค่า TFPG เพียงร้อยละ 0.50 หรือคิดเป็นสัดส่วนต่อ อัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตที่แท้จริงร้อยละ 2.47 เท่านั้น ผลการศึกษานี้แสดงโดยนัยให้ ทราบถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมส่งออกที่เพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงที่เศรษฐกิจ ของประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากกรนโยบายส่งเสริม การส่งออกอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล แต่สาเหตุสำคัญที่ไม่อาจละเลยได้ก็คือ ผลจากการไหลเข้า ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจำนวนมหาศาลที่มีเป้าหมายหลักอยู่ที่อุตสาหกรรมส่งออก เช่น อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นต้น ซึ่งการลงทุน จากต่างประเทศเหล่านี้ได้นำพาเทคโนโลยีในการผลิตที่ทันสมัย รวมทั้งระบบการบริหารจัดการและ รูปแบบการผลิตที่มีศักยภาพมาด้วย

อย่างไรก็ตามหากเปรียบเทียบผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของภาคอุตสาหกรรมไทยกับ ประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น หรือประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICs) พบว่า ภาคอุตสาหกรรมไทยมีผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมต่ำกว่ามาก ดังนั้นอัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วจึงเกิดจากการเพิ่มปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะปัจจัยการผลิตขั้นกลางและทุนมากกว่าการ พัฒนาเทคโนโลยีและผลผลิตภาพในการผลิต นอกจากนี้ลักษณะการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของ ภาคอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นยังจำกัดอยู่เพียงเฉพาะในอุตสาหกรรมเบาขณะที่อุตสาหกรรมหนักมีการ เจริญเติบโตช้าและมีลักษณะการผลิตเพียงในระดับการทดแทนการนำเข้าเท่านั้น

ภายใต้สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นใน ปัจจุบัน อัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของภาคอุตสาหกรรมไทยที่อยู่ใน ระดับต่ำจึงเป็นสิ่งที่ค่อนข้างน่ากังวล เพราะโดยนัยแล้วแสดงให้เห็นถึงความล่าช้าในการพัฒนา เทคโนโลยีและความอ่อนด้อยของผลผลิตภาพการผลิตอันส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนา และการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ นโยบายส่งเสริมการส่งออกเพียงอย่างเดียว จึงไม่ใช่สิ่งที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรม หากต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปรับปรุง ทักษะของแรงงานโดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนเพิ่มกำลังแรงงานด้าน วิศวกร และช่างเทคนิคให้เพียงพอกับความต้องการควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้เพราะไทยไม่สามารถพึ่งพา แรงงานจำนวนมากที่ไร้ทักษะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาได้อีกต่อไปโดยเฉพาะในปัจจุบันที่ต้นทุน แรงงานเพิ่มขึ้นในขณะที่ผลตอบแทนจากแรงงานเริ่มลดลง ซึ่งถ้ายังคงทำเช่นนั้นต่อไปอาจจะส่ง ผลให้อัตราการเจริญเติบโตของประเทศชะลอตัวลงในที่สุด อีกทั้งภาคอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็น อุตสาหกรรมส่งออก อุตสาหกรรมแข่งขันกับการนำเข้า หรืออุตสาหกรรมที่ไม่ได้แข่งขันกับการ

นำเข้า ควรยกระดับให้เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงและใช้แรงงานที่มีทักษะมากขึ้น รวมทั้งเน้นผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตามการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกจากรัฐก็เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมมาก ยกตัวอย่างเช่น นโยบายการค้าที่เหมาะสม ระบบภาษีที่มีความเป็นธรรม การลงทุนในสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การปรับปรุงกฎระเบียบและขั้นตอนให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนต่อการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมไทยทั้งสิ้น

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. ในการศึกษาที่ใช้ข้อมูลส่วนใหญ่จากสถิติมาตรฐานอุตสาหกรรมที่ได้จากการสำรวจอุตสาหกรรมของสำนักงานสถิติแห่งชาติซึ่งไม่ได้ทำการสำรวจในทุกปี ข้อมูลจึงไม่ต่อเนื่องต้องประมาณการขึ้นในบางปี ทั้งนี้ในช่วงปี พ.ศ. 2522-2534 สำนักงานสถิติแห่งชาติทำการสำรวจเพียง 8 ปีเท่านั้นคือ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2525 พ.ศ. 2527 พ.ศ. 2529 พ.ศ. 2531 พ.ศ. 2532 พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2534 นอกจากนั้นบางอุตสาหกรรมเช่น อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมการผลิตยาสูบ อุตสาหกรรมการผลิตหนังและผลิตภัณฑ์จากหนัง อุตสาหกรรมการผลิตรองเท้า และอุตสาหกรรมการผลิตแก้วและผลิตภัณฑ์จากแก้ว มีสถานประกอบการ (number of industrial establishments) ที่ได้รับการสำรวจเพียงจำนวนน้อย ดังนั้นผลการศึกษาจึงมีความคลาดเคลื่อนอยู่บ้างถึงแม้ว่าก่อนที่จะนำมาคำนวณจะได้มีการปรับข้อมูลเพื่อให้ความถูกต้องมากที่สุดแล้วก็ตาม

2. ในการศึกษาที่กำหนดปัจจัยในการผลิตไว้ 3 ประเภทคือ แรงงาน ทู และปัจจัยการผลิตชั้นกลาง โดยไม่ได้มีการจำแนกชนิดของปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด เช่น จำแนกแรงงานเป็นแรงงานที่มีทักษะ (skilled labour) และแรงงานไร้ทักษะ (unskilled labour) หรือจำแนกปัจจัยการผลิตชั้นกลางและทุนเป็นปัจจัยที่นำเข้าจากต่างประเทศและปัจจัยภายในประเทศ เป็นต้น ซึ่งการจำแนกรายละเอียดของปัจจัยการผลิตแต่ละประเภทจะช่วยให้เข้าใจถึงแหล่งที่มาของการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น แต่อาจมีปัญหาเรื่องความยากในการหาข้อมูลอยู่บ้าง เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดที่จัดเก็บข้อมูลทางด้านปัจจัยการผลิตของภาคอุตสาหกรรมอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ บางหน่วยงานเช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ทำการจัดเก็บข้อมูลด้านปัจจัยการผลิตเชิงอนุกรมเวลา (time series) อย่างต่อเนื่อง แต่ขาดการจำแนก

ลักษณะโครงสร้างของแต่ละปัจจัยการผลิตโดยละเอียด ขณะที่บางหน่วยงานเช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีข้อมูลปัจจัยการผลิตที่จำแนกลักษณะโครงสร้างโดยละเอียดแต่ไม่ได้ทำการจัดเก็บเชิงอนุกรมเวลา หรือบางหน่วยงานเช่น กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีข้อมูลที่จำแนกลักษณะโครงสร้างของปัจจัยการผลิตประเภทแรงงานและทุนอย่างละเอียด และทำการจัดเก็บเชิงอนุกรมเวลาด้วย แต่ไม่ได้มีการจำแนกเป็นรายอุตสาหกรรม หรือจำแนกเพียงไม่กี่ประเภทอุตสาหกรรมเท่านั้น เป็นต้น

3. ในการศึกษานี้ทำการศึกษาเฉพาะค่าการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวม (TFPG) ซึ่งอาจเรียกรูปแบบของการศึกษาแบบนี้ว่า Exogenous model แต่ไม่ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนด TFPG หรือที่เรียกว่าการศึกษาแบบ Endogenous model ซึ่งจะทำให้ทราบถึงลักษณะ และแหล่งที่มาที่สำคัญของการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวม อย่างไรก็ตาม ข้อมูลของภาคอุตสาหกรรมไทยในปัจจุบันยังไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาในลักษณะ Endogenous model นี้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหานั้นเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการศึกษาเรื่องการเจริญเติบโตของผลิตภาพการผลิตโดยรวม (TFPG) ของภาคอุตสาหกรรมไทยมากที่สุดคือ ปัญหาความไม่พร้อมในเรื่องข้อมูล ทำให้ไม่สามารถศึกษาเรื่องนี้ในรายละเอียดหรือรูปแบบที่หลากหลายได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย